

การเชื่อมโยง ศพก. แปลงใหญ่และ Young Smart Farmer

โรงเรียนเกษตรกร กับ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)

โรงเรียนเกษตรกร (Farmer Field School : FFS) คือ กระบวนการเรียนรู้โดยให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เกิดการร่วมกันคิด วิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงระยะเก็บเกี่ยว โดยดำเนินกิจกรรมผ่านกลไก “ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน”

1

ชี้แจง
ทำความเข้าใจ
กับกลุ่มเกษตรกร

2

จัดทำ “ปฏิทินพืช”
เพื่อวิเคราะห์ปัญหา
ในพื้นที่ และกำหนด
หลักสูตรการเรียนรู้

โรงเรียนเกษตรกร (FFS)
กับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

จัดทำแปลง
ศึกษาเรียนรู้
• แปลงปฏิบัติการแบบ
เกษตรกร
• แปลง IPM

3

จัดการเรียนรู้
ตามหลักสูตร
ที่กำหนด
โดยมีเจ้าหน้าที่เป็น
วิทยากรพี่เลี้ยง

4

สำรวจวิเคราะห์
ระบบนิเวศ (AESA)
• สังเกต/เก็บข้อมูล
• วิเคราะห์
• ตัดสินใจ

5

สรุปผล
วิเคราะห์
เปรียบเทียบ
ผลผลิต/ต้นทุนการ
ผลิต
และนำเสนอ

6

ยกระดับศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน สู่ธุรกิจบริการดินและปุ๋ยเพื่อชุมชน

ขยายผล : องค์ความรู้เทคโนโลยี
การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน/
ปุ๋ยสั่งตัดสู่การทำเกษตรแม่นยำ
เป้าหมาย : ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)
ที่มีศักยภาพ เพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจ
จัดหาปุ๋ยที่มีคุณภาพใช้ในชุมชน

คู่มือการใช้ Application "รู้ดินรู้ปุ๋ย"

- ลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตด้วยเทคโนโลยี
- ส่งเสริมเกษตรกรแม่นยำสู่เกษตรกรรมยั่งยืน

5

โมเดลธุรกิจบริการดินและปุ๋ยเพื่อชุมชน

- สินค้า/บริการ ของ ศดปช.
- ลูกค้าคือใคร
- ช่องทางเข้าถึงลูกค้า
- สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า
- รายได้มาจากไหนบ้าง
- วัตถุดิบ/กิจกรรมหลักของ ศดปช.
- คู่ค้า/เครือข่าย ของ ศดปช.
- โครงสร้างต้นทุน

ต่อยอดธุรกิจเพื่อชุมชนอย่างยั่งยืน

- ระดมหุ้น/ ปันผล
- สวัสดิการชุมชน
- จัดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

4

เชื่อมโยงเครือข่าย

- แปลงใหญ่
- สถาบัน/องค์กรเกษตร
- เกษตรกรทั่วไป

ดำเนินธุรกิจ

3

ให้บริการ

- บริการตรวจวิเคราะห์ดิน
- รวบรวมและจำหน่ายแม่ปุ๋ย
- บริการเครื่องผสมปุ๋ย
- บริการความรู้ดินปุ๋ย/ถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน/ปุ๋ยสั่งตัด

2

รัฐสนับสนุนทุนตั้งต้น

- ชุดตรวจวิเคราะห์ดิน
- แม่ปุ๋ย
- เครื่องผสมปุ๋ย

394 ศดปช.
One Stop Service

1

ให้บริการ

- ตรวจวิเคราะห์ดิน
- ถ่ายทอดความรู้
- รวบรวมความต้องการและจัดหาแม่ปุ๋ย

882 ศดปช.

เปลี่ยนเกษตรกรไทยสู่เกษตรกรแม่นยำ...ด้วยการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

กระบวนการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง
(Smart Farmer) ของกรมส่งเสริมการเกษตร

การพัฒนาองค์กรเกษตร

Smart Group

เป้าหมาย

- กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
- กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
- กลุ่มยุวเกษตรกร

แนวทางดำเนินงาน

ส่งเสริมการรวมตัวของบุคคลเป้าหมาย (กลุ่มใหม่)

เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มที่มีอยู่เดิม

เกษตรกรเป็นศูนย์กลางการพัฒนา

กระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่ม

เครื่องมือใช้วิเคราะห์และจัดทำแผน

1

เกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตร (3ก)

- ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม
- ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร
- ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก
- ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ
- ด้านสาธารณะประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2

แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)

เจ้าหน้าที่เป็นผู้เลี้ยงให้คำแนะนำ

- วิเคราะห์คน-พื้นที่-สินค้า
- สร้างแรงจูงใจ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- จัดช่องทางทางการสื่อสาร
- สร้างและพัฒนาผู้นำ
- ประสานงาน สนับสนุนการพัฒนา

พูดคุยชักชวน

ประชุมกลุ่ม

- กำหนดวัตถุประสงค์
- กำหนดระเบียบข้อบังคับ
- วางแผนปฏิบัติงาน

ขอจดทะเบียน (จังหวัด/อำเภอ)

จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่มและจัดทำแผนพัฒนา

- พัฒนากิจกรรม
- พัฒนาผู้นำและสมาชิก

แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ประสานงานหน่วยงานภาคีเพื่อพัฒนาตามแผน

7

สร้างเครือข่าย/ขยายผล

สร้างการรับรู้สาธารณะประชาสัมพันธ์ผลการพัฒนา

8

ผ่านเกณฑ์ประเมิน

Smart Group

ขยายผล

แหล่งเรียนรู้

สร้างเครือข่าย

กรมส่งเสริมการเกษตร
กองพัฒนาเกษตรกร

วิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

- กิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ กิจกรรมอื่นๆ
 - รวมกลุ่มในชุมชนไม่น้อยกว่า 7 คน โดยไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และไม่มีรายชื่อในทะเบียนบ้านเดียวกัน
 - เพื่อสร้างรายได้ พึ่งพาตนเอง และประโยชน์สุขของคนในชุมชน
 - ไม่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี
- ** ในกรณีจดทะเบียนเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน มีการรวมตัวกันของวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่ 2 วิสาหกิจชุมชน ขึ้นไป ****

การจดทะเบียน
วสช./เครือข่ายฯ

1

Start to be
Community
Enterprise

สำหรับวิสาหกิจชุมชนที่มีความพร้อมและต้องการพัฒนาเพื่อประกอบกิจการในระดับที่สูงขึ้น สามารถจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลได้ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ทำหน้าที่ให้คำแนะนำแก่วิสาหกิจชุมชนในการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลในรูปแบบต่างๆ

2

Pride of
Community
Enterprise

แบบประเมิน
ศักยภาพ วสช.

กระบวนการพัฒนา
วสช.

กระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในการเรียนรู้และประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ ใช้วัตถุดิบ ภูมิปัญญา ผลิตเทคโนโลยี นวัตกรรม ขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ ทำให้ทราบศักยภาพและความสามารถของวิสาหกิจชุมชน หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ในการพัฒนาตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยกย่องวิสาหกิจชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง สามารถสร้างรายได้ และพึ่งพาตนเองได้ เป็นรากฐานเศรษฐกิจของชุมชน

วิสาหกิจชุมชน กลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน

การยกระดับสินค้าเกษตรแปรรูปสู่ Smart Product

การนำผลผลิตทางการเกษตรที่มีในชุมชนมาสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่าและอัตลักษณ์ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการพัฒนากระบวนการผลิต การสร้างตราสินค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ให้มีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัยเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค รวมถึงการจัดการด้านการตลาดและการขนส่ง โดยจะส่งผลให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน " ผลิตเป็นเน้นคุณภาพ " มีรายได้เพิ่มขึ้น เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และกระตุ้นเศรษฐกิจให้ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมไทยไปสู่รูปแบบ BCG Economy Model ตามองค์ประกอบ Smart Product ดังนี้

- 1.มีเรื่องราวและเอกลักษณ์ (Story & Unique)
- 2.มีมาตรฐานการผลิต (Standardization)
- 3.สินค้ามีคุณภาพ (Quality)
- 4.เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-Friendly)
- 5.มีตลาดรองรับ (Marketing)

3

Smart
Product

4

Smart
Agro - tourism

การยกระดับพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่เกษตรของเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพ มีองค์ความรู้ มีความสวยงาม นักท่องเที่ยวได้มาเรียนรู้ วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของชุมชน และได้รับความรู้ การทำเกษตร อีกทั้งชมทัศนียภาพที่สวยงามของชุมชน โดยเกษตรกรและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตัวเอง และทรัพยากรในพื้นที่ เพื่อสร้างคุณค่าและรายได้ให้ชุมชนเกิดความยั่งยืน เน้นการอนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นการเพิ่มรายได้ ยกย่องคุณภาพชีวิต เพื่อขับเคลื่อนโมเดลเศรษฐกิจ BCG ด้านการท่องเที่ยว

การส่งเสริมท่องเที่ยว
เชิงเกษตร

การดำเนินงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) คือ

เกษตรกรจิตอาสา มาจากอาสาสมัครเกษตรทุกสาขา ที่มีแต่ละหมู่บ้าน ประชุมคัดเลือกกันเองหมู่บ้านละ 1 คน ให้เป็นผู้ประสานงานระหว่างเกษตรกรในหมู่บ้านและภาครัฐ เรียกโดยย่อว่า “อกม.” อยู่ในวาระคราวละ 4 ปี

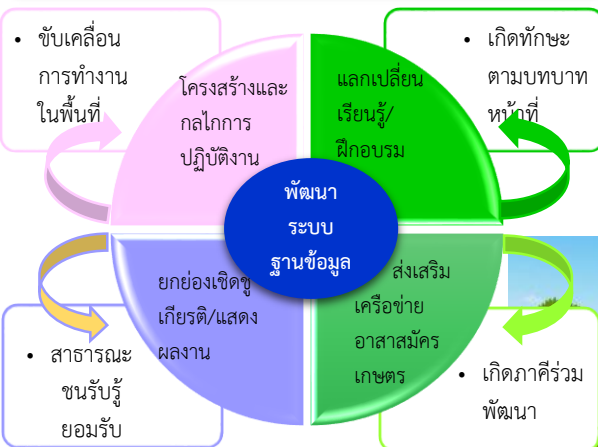

บทบาทหน้าที่ อกม.

- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้
1. จัดเก็บรวบรวมและรายงานข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร
 2. ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน
 3. ประสานงานในการถ่ายทอดความรู้ และแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรและการสหกรณ์ของเกษตรกรในหมู่บ้าน
 4. ติดตามสถานการณ์การเกษตรในหมู่บ้าน และรายงานเหตุการณ์ฉุกเฉินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 5. ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชนหรือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือหน่วยงานอื่นขอความช่วยเหลือ

หลักการพัฒนา

โครงสร้างการปฏิบัติงานของ อกม.

